

Гринчук, Горпинюк та Партнери
ЮРИДИЧНА ФІРМА

Імплементация практики
Євросуду в податкових спорах в Україні
Андрій Гринчук

II Східноукраїнський юридичний форум АПУ
Дніпропетровськ, 23 листопада 2012 року

Питання до обговорення:

1. **“Ланцюгова реакція” з ПДВ**
2. **Право “отримати відповідь”**
3. **Якість закону та судової практики**

Гринчук, Горпинюк та Партнери
ЮРИДИЧНА ФІРМА

Криза податкового правосуддя

Податкова виграє 9 з 10 судів

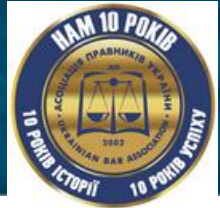
Податкові юристи виграють майже 92% судових процесів, повідомили УНІАН у прес-службі Державної податкової служби України.

Податкова служба має дуже хороших юристів Так, у січні-липні 2012 року податкові юристи виграли 42,5 тис. справ на загальну суму 26,6 млрд грн. У ДПСУ підкреслюють, що нова стратегія претензійної роботи все ж таки віддає перевагу досудовому врегулюванню спорів. Зібрані докази відкриті для ознайомлення платникам, і кожен може переконатися, що оскарження зібраних матеріалів не має судової перспективи. Це підтверджується практикою - 9 із 10 процесів виграє податкова служба.

<http://www.unian.ua/news/522217-podatкова-vigrae-9-z-10-sudiv.html>

Криза податкового правосуддя

Майже 94% справ у судах Львівщини розглянуто на користь податкової

20.11.2012

Станом на 1 листопада на розгляді в судах різних інстанцій перебувало 8373 справи на суму 8717, 54 млн. гривень. 4822 справи на суму 4347,03 млн. грн. перейшли з попередніх років, із них 4642 справи за позовами податкових органів на суму 1813,67 млн. грн. (55,44% від кількості та 27% від суми усіх справ). Решта 3551 справа на 2370,51 млн. грн. – справи поточного року, з яких 2524 справи на 506,88 млн. грн. за позовами податкових органів.

Із усіх категорій справ станом на 01.11.12 судами розглянуто 3571 справу на суму 2004 млн. гривень. На користь органів ДПС вирішено 3356 справ на суму 1848,01 млн. грн., що складає майже 94% від кількості та 92,2% від суми розглянутих справ. Із них у 2 376 справах на суму 280,20 млн. грн. провадження закінчено. На користь платників податків вирішено 215 справ на суму 156,66 млн. грн. (6,02% від кількості та 7,8% від суми розглянутих справ).

<http://lv.sts.gov.ua/media-ark/news-ark/76611.html>

Індивідуальні та загальні наслідки рішення ЄСПЛ

П. 2 ч. 1 ст. 237 КАС України:

Заява про перегляд судових рішень в адміністративних справах може бути подана виключно з мотивів:

- встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.

Ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»

Суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Суду як джерело права.

Ст. 6. Конвенції «Право на справедливий суд»

Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення ...

Ст. 1 Протоколу від 20.03.1952 до Конвенції “Захист власності” (Protection of property)

Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном (... to the peaceful enjoyment of his possessions). Ніхто не може бути позбавлений своєї власності (...his possessions...) інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів.

Ст. 6. Конвенції «Право на справедливий суд»

FERRAZZINI V. ITALY. JUDGMENT 12 July 2001

ABSTRACT

Tax disputes between the citizen and the state do not engage civil rights for the purposes of Article 6

п. 29 Рішення: “Суд вважає, що податкові спори виходять за межі сфери цивільних прав та обов'язків, незважаючи на матеріальні наслідки, які вони обов'язково створюють для платника податків”.

Критика позиції:

Philip Baker QC: *Dishonest taxpayer enjoys the full protection of the Art. 6 while the taxpayer who is honestly seeking to dispute his tax liability has no right to a fair trial under the European Convention System*

Ст. 6. Конвенції «Право на справедливий суд»

IMPAR LTD. v. LITHUANIA. JUDGMENT 5 Jfbruary 2010

22. However, having considered the circumstances of the present case, the Court finds that the general character of the legal provisions imposing fines for persistent tax law violations, the purpose of the penalty, which was both deterrent and punitive, as well as its severity, suffice to show that, for the purposes of Article 6 of the Convention, the applicant company was charged with a criminal offence

Ст. 1 Протоколу від 20.03.1952 до Конвенції “Захист власності” (Protection of property)

Текст статті не оперує поняттям власності, а використовує більш «розмите» поняття possessions, а воно відповідно до прецедентної практики суду покриває не лише майно (речі) чи майнові права, але також ‘legitimate’ та ‘well-founded’ очікування реалізації економічних інтересів.

Рішення у справі Pin Valley Developments Ltd and ors v Ireland
29 листопада 1991 року

Постанова Верховного Суду України від 19.04.2005 у справі № 33/509 ТОВ «КИЙОН» проти ДПІ у Шевченківському р-ні м. Києва

“... законодавцем чітко передбачено, що однією з обов'язкових підстав включення сум до податкового кредиту з податку на додану вартість є сплата цих сум до Державного бюджету України.

Тобто як видно з системного аналізу вищевказаних норм, Законом № 168 (168/97-вр) встановлений прямий взаємозв'язок між сплатою, надходженням до бюджету податку на додану вартість та відшкодуванням такого податку.

При цьому зазначені етапи нерозривно пов'язані між собою: сплата податку, а потім включення відповідних сум до податкового кредиту з податку на додану вартість та відшкодування податку на додану вартість за рахунок коштів, що були сплачені у вигляді податку”.

“Ланцюгова реакція” з ПДВ

Фактично всупереч закону із ігноруванням принципу відповідальності платника податку тільки за власні винні дії було введено солідарну відповідальність платника податків за дії його контрагентів, які перебувають за межами його контролю та впливу

Більше того, оскільки органи ДПС мали можливість “розкручувати” “ланки ланцюга” як завгодно довго, фактично було введено солідарну відповідальність всіх платників податків за втрати бюджету від ухилення від сплати ПДВ

Вирішення судами проблеми missing trader в такий спосіб фактично ввело нові норми в податкове законодавство, і дало можливість законодавцю “не помічати” проблеми

“Ланцюгова реакція” з ПДВ

Приклад реакції законодавця в ЄС:

Бельгія:

- 21.02.2006. Рішення Суду ЄС у справі Halifax
- 20.07.2006. Прийнято Закон, яким введено підстави для покладення відповідальності за зловживання при сплаті ПДВ

“Ланцюгова реакція” з ПДВ

Недопустимість огульного позбавлення права на податковий кредит були підтверджені Рішеннями Суду ЄС від 11.05.2006 (Case of Federation of Technical Industries), Рішенням суду ЄС від 27.09.2007 (Case of Teleos):

«Не можна відмовити добросовісному платнику податків у звільненні від ПДВ при поставці з однієї країни ЄС в іншу, якщо представлені на перший погляд обгрунтовані докази пізніше виявилися неналежними, але участь платника податків у схемі зловживання не доказана, а платник податків вжив всіх прийнятних заходів, щоб не стати учасником такої схеми»

В рішенні Суду ЄС від 21.02.2008 (Case of Netto Supermarket)

«Звільненню від ПДВ операцій по вивезенню товарів не суперечить той факт, що документальні підтвердження сфальсифіковано контрагентом, але платник податків при всій своїй обачності, яка властива добросовісному комерсанту, виявити це не зміг»

Інтерсплав проти України. Рішення ЄСПЛ від 09.01.2007 (встановлено порушення ст. 1 Першого протоколу (Захист власності))

“...спір стосується не конкретної суми відшкодування ПДВ або компенсації за затримку у його виплаті, а загального права заявника відповідно до Закону України "Про податок на додану вартість. Суд зауважує, що ... заявник мав достатньо підстав сподіватись на відшкодування ПДВ, який він сплатив під час здійснення своєї господарської діяльності, так само як і на компенсацію за затримку його виплати”

“... враховуючи обставини даної справи, найбільш прийнятною формою сатисфакції, в принципі, могло б бути усунення адміністративної практики затримки відшкодування ПДВ, яка суперечить статті 1 Першого протоколу “

“Булвес” АД проти Болгарії. Рішення ЄСПЛ від 22.01.2009

Враховуючи своєчасне і повне виконання компанією-заявником своїх обов'язків із декларування ПДВ, неможливості з її сторони забезпечити дотримання постачальником його обов'язків щодо декларування ПДВ і той факт, що не було ніякого шахрайства стосовно системи оподаткування, про яке компанія-заявник знала чи могла знати, Суд вважає, що компанія-заявник не повинна нести відповідальність за наслідки невиконання постачальником його обов'язків щодо своєчасного декларування ПДВ і, як наслідок, сплачувати ПДВ повторно разом із пенєю. Суд вважає, що такі вимоги прирівнюються до надзвичайного обтяження для компаній-заявника, що порушило справедливий баланс, який повинен був підтримуватися між вимогами загальних інтересів та вимогами захисту права власності.

“Булвес” АД проти Болгарії. Рішення ЄСПЛ від 22.01.2009

Суд окремо зазначає, що компанія-заявник не мала абсолютно ніяких повноважень відслідковувати, контролювати і забезпечувати виконання постачальником його обов'язків із складення та подання декларації з ПДВ, а також обов'язку зі сплати ПДВ. Отже, Суд вважає, що незважаючи на повне виконання своїх зобов'язань, компанія-заявник була поставлена у несприятливі умови, так як було незрозуміло чи може вона віднести до податкового кредиту суму ПДВ сплачену постачальнику у складі придбаних товарів, оскільки визнання чи невизнання права на податковий кредит також залежало від висновків податкових органів, чи своєчасно виконав свої зобов'язання з подання звітності з ПДВ постачальник.

“Булвес” АД проти Болгарії. Рішення ЄСПЛ від 22.01.2009

... що стосується зусиль для попередження обманних зловживань системою оподаткування ПДВ, Суд визнає, що коли Держави-члени Конвенції володіють інформацією про такі зловживання зі сторони певної фізичної чи юридичної особи, вони можуть вжити відповідних засобів щодо недопущення, зупинення чи покарання за такі зловживання. Однак, Суд вважає, що коли національна влада за відсутності будь-яких вказівок на пряму участь фізичної або юридичної особи у зловживаннях, пов'язаних зі сплатою ПДВ, що нараховується при низці операцій з поставок, або будь-яких вказівок на обізнаність про таке порушення, все таки карає одержувача оподаткованої ПДВ поставки, який повністю виконав свої зобов'язання, за дії чи бездіяльність постачальника, який знаходився поза контролем одержувача і по відношенню до якого не було засобів відстеження і забезпечення його старанності, то влада виходить за розумні межі і порушує справедливий баланс, який повинен підтримуватися між вимогами загальних інтересів і вимогами захисту права власності...

Єдиний державний реєстр судових рішень

Головна

Законодавство

Контакти

Правила

Допомога

Повний доступ

Пошук за контекстом

Булвес

Суд та судді

Регіон суду

Найменування суду

Судова справа

Форма судочинства

Категорія справи

Період ухвалення (постановлення) з по

Період надходження з по

Форма судового рішення

Статуси сторін судового процесу

За заданими параметрами пошуку знайдено документів: 1506

Пошук

Очистити

Сортування: Кількість записів на сторінці:

[Використовувати інформаційно-правову електронну базу:](#) так

[Відгуки про роботу сайту](#)

« < 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 ... 60 61 > »

№ рішення	Форма судового рішення	Дата ухвалення рішення	Дата набрання законної сили	Форма судочинства	№ судової справи	Назва суду	Суддя
24290056	Ухвала суду	24.05.2012		Адміністративне		Вищий адміністративний суд України	Костенко М.І.
24892600	Ухвала суду	22.05.2012		Адміністративне	в/9991/1346/12	Вищий адміністративний суд України	Рибченко А.О.

“Ланцюгова реакція” з ПДВ

31 січня 2011 р. Верховний Суд України, Постанова
Справа за позовом ЗАТ «Мукачівський лісокомбінат» до
Мукачівської об'єднаної державної податкової інспекції в
Закарпатській області (далі — ОДПІ) про визнання недійсним
податкового повідомлення-рішення, відмовив у задоволенні
касаційної скарги ОДПІ на рішення ВАС.

*“ ... оскаржена ухвала суду касаційної інстанції узгоджується з
практикою Європейського суду. У ній зазначено, що в рішенні від
22 січня 2009 р. у справі «Булвес» АД проти Болгарії» (заява №
3991/03) Європейський суд визначив, ...”*

Постанова Верховного Суду України від 05 травня 2012 року

Підписані особами, які заперечують свою участь в господарській діяльності постачальника податкові накладні суд вважає неналежно оформленими і такими, що, відповідно, не дають права на податковий кредит

2. Право “отримати відповідь”

Проніна проти України, Рішення ЄСПЛ 18 липня 2006 року

... п. 1 статті 6 Конвенції зобов'язує суди давати обґрунтування своїх рішень, але це не може сприйматись як вимога надавати детальну відповідь на кожен аргумент. Межі цього обов'язку можуть бути різними в залежності від характеру рішення. Крім того, необхідно брати до уваги, між іншим, різноманітність аргументів, які сторона може представити в суд, та відмінності, які існують у державах-учасниках, з огляду на положення законодавства, традиції, юридичні висновки, викладення та формулювання рішень.

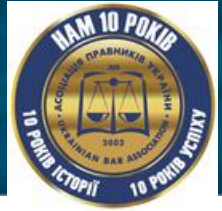

Богатова проти України, Рішення ЄСПЛ 7 жовтня 2010 року

... Суд зазначає, що подібна скарга розглядалась в справі “Проніна проти України” . Суд зазначає, що в цій справі заявниця також стверджувала в національних судах, що розмір її пенсії має бути розрахований у відповідності з вимогами ст. 46 Конституції. Проте, як і в справі “Проніна проти України” національні суди не зробили жодної спроби проаналізувати позов заявниці з цієї точки зору, не зважаючи на чітке відповідне посилання перед кожною судовою інстанцією. Вирішувати, які найбільш прийнятні дії національних судів щодо цього аргументу, не є завданням Суду.

3. Якість закону та судової практики

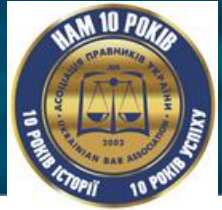
Ст. 1 Протоколу від 20.03.1952 до Конвенції “Захист власності”

Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Щокін проти України, Рішення ЄСПЛ від 14.10.2010

Європейський суд дійшов висновку про порушення прав заявника, гарантованих статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, по-перше, в зв'язку з тим, що відповідне національне законодавство не було чітким та узгодженим та, відповідно, не відповідало вимозі "якості" закону і не забезпечувало адекватність захисту від свавільного втручання у майнові права заявника; по-друге, національними органами не було дотримано вимогу законодавства щодо застосування підходу, який був би найбільш сприятливим для заявника-платника податку, коли у його справі національне законодавство припускало неоднозначне трактування.

Серков проти України, Рішення ЄСПЛ від 07.07.2011

Проте в даному випадку, суд не зміг знайти виправдання зміни судової практики. Суд зазначив, що Верховним Судом України не було наведено жодного обґрунтування для перегляду раніше існуючої судової практики. Суд порахував, що спосіб, яким національні суди інтерпретували норми права, підриває їх передбачуваність.

“Бенефіс” імплементації практики ЄСПЛ в національне податкове судочинство:

Лист ВАС України від 18.01.2012 р. N 165/11/13-12

Зі змісту рішення Європейського суду з прав людини від 14 жовтня 2010 року у справі "Щокін проти України" вбачається, що збільшення податковим органом зобов'язань особи з податку є втручанням до його майнових прав.

Отже, за практикою Європейського суду з прав людини вимога про визнання протиправним рішення суб'єкта владних повноважень, яке впливає на склад майна позивача, у тому числі шляхом безпідставного стягнення податків, зборів, штрафних санкцій тощо, є майновою.

Гринчук, Горпинюк та Партнери

ЮРИДИЧНА ФІРМА

79008, м. Львів, вул. Винниченка, 12
тел./факс: (032) 242-24-80, 242-24-81

office@hhpartners.com.ua
www.hhpartners.com.ua